

PROTOCOL

PEDAGOGISCH SCHOOL- KLIMAAT

Inhoudsopgave

Inleiding

Hfd. 1 Window of Tolerance

Hfd. 2 De Gedragsposter

Hfd. 3 Handelen bij ongewenst gedrag

Hfd. 4 Registratie en aanleren van gedrag

Bijlage 1 Gedragscyclus

Bijlage 2 Gedragsposter

Bijlage 3 Reactieprocedure

Bijlage 4 5G schema

Bijlage 5 Groene kaart

Inleiding

Ieder kind heeft recht op een plek binnen een school die past bij zijn/haar kwaliteiten en mogelijkheden. Binnen een veilig en ontwikkelingsgericht schoolklimaat wordt elk kind gestimuleerd het beste uit zichzelf te halen. Als een kind daarbij intensieve begeleiding nodig heeft, zoals bij leer- of gedragsproblemen, kan een school voor speciaal onderwijs daarvoor een passende plek bieden.

De Leidse Buitenschool is een school voor speciaal onderwijs Cluster 4. Hier wordt onderwijs verzorgd aan leerlingen wiens eerste onderwijs- en begeleidingsbehoeften liggen op gebied van gedrag. De leerlingen hebben baat bij onderwijs in kleine groepen, waarbij de nadruk ligt op structuur, voorspelbaarheid en veiligheid en waarbij de volwassene blijft onderzoeken welke betekenis moeilijk verstaanbaar, onvoorspelbaar, gespannen, internaliserend of externaliserend gedrag heeft; welke behoefte laat de leerling eigenlijk zien met zijn of haar gedrag, waar ligt de hulpvraag? Daarbij wordt uitgegaan van de drie basisbehoeften Relatie, Autonomie en Competentie, vanuit de gedachte dat gedrag ook een vak is ('gedrag kun je leren').

Om te kunnen voldoen aan een voorspelbare, veilige en stimulerende onderwijsleeromgeving is dit protocol ontwikkeld voor De Leidse Buitenschool. We ambiëren hiermee te realiseren dat alle volwassenen binnen de school komen tot eenduidig handelen, zodat leerlingen en collega's weten wat er verwacht wordt, hetgeen bijdraagt aan de positieve ontwikkeling van onze leerlingen.

Uiteraard is het protocol geen statisch document. Waar nodig wordt het gedurende het schooljaar geëvalueerd en bijgesteld.

Marike van Gulik, Orthopedagoog

Nancy Hoogkamer, Orthopedagoog Generalist

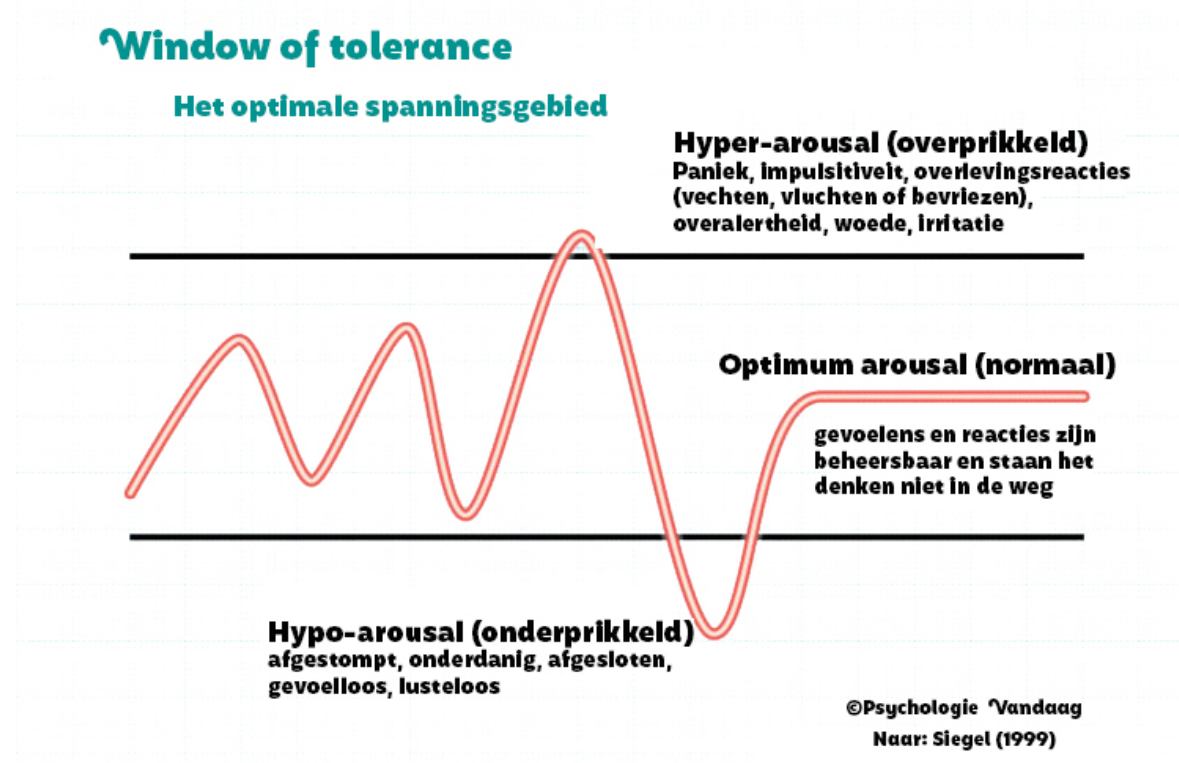
Hoofdstuk 1 Window of Tolerance

Ieder mens beschikt over een Window of Tolerance (WOT); een zogeheten raam waarbinnen iemand in staat is te Functioneren, Leren en Luisteren. De WOT gaat uit van het optimale spanningsgebied waarbinnen emoties beheersbaar zijn en emoties het denken niet in de weg staan, de zogeheten emotieregulatie.

Vanaf de babytijd tot de volwassenheid verloopt deze emotieregulatie van regulatie met hulp van de nabije ander (co-regulatie) naar zelfregulatie. Er is daarmee sprake van een proces dat bij het opgroeien hoort. Hoewel mensen in toenemende mate in staat zijn hun emoties te reguleren, kan dit in verschillende situaties en onder diverse omstandigheden beter of minder goed gaan. Dit betekent ook dat de grote van de WOT kan verschillen.

Het moment dat een leerling uit zijn/haar WOT schiet, is niet het moment om als volwassene een reactie te geven op gedrag en te verwachten dat een leerling dit direct kan herstellen. Immers buiten het raampje is weinig tot geen ruimte om te functioneren, leren en luisteren. In dit geval geldt dat ook 'smeed het ijzer als het koud is'. Time out heeft in deze gevallen geen bewezen langdurig effect. Het brein moet eerst weer rustig zijn om een passende emotieregulatie te kunnen laten zien. Anderzijds wordt het gedrag dat een leerling toont bij over- of onderprikkeling niet zonder meer geaccepteerd. Ook buiten de WOT gekomen, is bijvoorbeeld agressie niet te tolereren. Geef daarom een grens aan, bied veiligheid en kom op de situatie terug wanneer de leerling weer in zijn emoties is gezakt. Pas binnen de WOT staat de leerling open voor functioneren, leren en luisteren.

Afbeelding 1. Window of Tolerance

In 'Animatie Stress window of tolerance (Augeo Foundation en Stichting Kinderpostzegels Nederland)' wordt één en ander visueel verduidelijkt:

<https://m.youtube.com/watch?fbclid=IwAR0U5fZOz9hGujz9qki2ejomzYTwYSsGmF4Xq5Np8iXt1BiAnE5RF5zwvNM&feature=youtu.be&v=U8gLstY6dYc>

Om ervoor te zorgen dat leerlingen niet alleen binnen hun WOT kunnen blijven, maar deze ook kunnen vergroten en daarbij gewenst gedrag leren is er een preventieve en positieve aanpak nodig rond gedrag en mogelijke gedragsproblematiek.

Als De Leidse Buitenschool vinden we het daarbij belangrijk niet alleen te kijken naar problemen in het hier en nu en daarop te handelen, maar om ons actief af te vragen hoe de leerlingen binnen de klas kunnen ondersteunen (preventief en anticiperend). Binnen de klas functioneren en daarmee bij de groep horen (time-in), draagt immers bij aan positief gedrag, welzijn, betere leerprestaties en een succesvolle schoolloopbaan voor alle leerlingen.

Het time-in beleid gaat uit van proactieve interventies (voor iedereen), preventieve interventies (voor sommigen) en curatieve interventies (voor enkelen) op zowel school- als klasniveau. Binnen De Leidse Buitenschool vormt School Wide Positive Behavior Support (SW-PBS) hierin een belangrijke pijler.

Pro-actief

Schoolniveau	Klasniveau
Veilige voorspelbare leeromgeving - missie, visie - handelingsgericht werken - open gesprekscultuur - oudercontacten	Gedragmatig klassenmanagement - opstellen klassenafspraken - coachen op klassenafspraken - duidelijke, klassikale instructies - vakoverstijgend aandacht voor leren denken en leren, sociaal gedrag

Preventief

Schoolniveau	Klasniveau
- positieve leerkracht-leerlinginteractie - verbonden teams - zelfreflectie teamleden - teamontwikkeling	Voorkomen van gedragsproblemen - ontwikkelen positieve leerkracht-leerlingrelaties - observeren en duiden - trainen van gewenst gedrag - time-in hoek

Curatief

Schoolniveau	Klasniveau
- Systematisch afstemmen binnen het schoolteam aan de hand van handelingsgericht werken en de gedragscyclus (zie bijlage 1), bijvoorbeeld in de Commissie voor Begeleiding (CvB)	- Aanpak ernstige gedragsproblemen, aanbod voor leerlingen bij wie de pro-actieve en preventieve middelen onvoldoende blijken (top van de PBS-piramide) - Crisisinterventie - Herstelstrategieën - Individueel aanbod op gedrag (vb coaching)

Op schoolniveau wordt proactief handelen samen met alle betrokkenen vormgegeven door het aanmoedigen van een veilige, stimulerende en voorspelbare schoolomgeving. Door het gebruik van dezelfde regels en een eenduidige aanpak door alle teamleden zetten wij als school een positief, gestructureerd, visueel ondersteund en daarmee veilig schoolklimaat neer. Hierdoor is het pedagogisch schoolklimaat niet persoonsafhankelijk, maar gebaseerd op een protocol voor handelen bij (on)gewenst gedrag.

Dit protocol is enerzijds bedoeld om duidelijkheid te scheppen voor alle leerlingen, teamleden en ouders over wat De Leidse Buitenschool verstaat onder (on)gewenst gedrag en welke stappen ondernomen worden. Anderzijds wordt de inzet tot en het vasthouden van positief gedrag beloond door middel van concrete en visueel gemaakte beloningen, welke – evenals de consequenties – schoolbreed gelijk zijn.

Door het gebruik van een zogeheten 'gedragsposter' weten en zien alle leerkrachten hoe ze moeten handelen als een leerling (on)gewenst gedrag laat zien. De leerling weet en ziet hoe de leerkracht gaat handelen en wat de beloningen of consequenties zijn van het gedrag. Hiermee wordt ook het gevoel van eigenaarschap bij de leerling vergroot vanuit de pijlers relatie, autonomie en competentie; de leerling weet wat er van hem/haar wordt verwacht, hij/zij wordt gestimuleerd dit gedrag te leren in de gedragslessen en heeft een eigen keuze om zich hieraan te confirmeren.

Hoofdstuk 2 De gedragsposter

In alle klassen en in de andere ruimtes op school hangt de zogeheten gedragsposter (zie bijlage 2). Alle teamleden gebruiken de gedragsposter op dezelfde pedagogische manier. Dat wil zeggen volgens het Competentiemodel en volgens de regels van PBS. Dit komt in kort neer op:

1. De leerkracht sluit aan bij de competenties van de leerling, waardoor er een balans is tussen taken en vaardigheden.
2. Gewenst gedrag wordt geoefend en vergroot.
3. Ongewenst gedrag wordt (waar mogelijk) genegeerd.

De namen van de leerlingen staan op een wasknijper. Deze worden aan de zijkant van de poster vastgezet. Alle leerlingen starten elke dag op het blauwe vlak; start van de dag. Iedere dag heeft de leerling daarmee een positieve start, ongeacht de dag daarvoor.

Een leerling krijgt zowel verbaal als visueel complimenten van de leerkracht en gaat zo snel als mogelijk omhoog naar de (donkere) groene kleur op de poster ('klaar om te leren'). Gaat het gedrag in de groep niet goed, spreekt de leerkracht de leerling aan volgens de eenduidige reactieprocedure bij ongewenst gedrag (zie bijlage 3). Blijft de leerling ongewenst gedrag vertonen, dan gaat de knijper met de naam van de leerling een niveau naar beneden. Zodra het gedrag van de leerling verbetert, gaat de knijper direct weer een niveau omhoog, voorzien van een positieve opmerking over het gewenste gedrag. De leerling krijgt door middel van dit systeem dus direct mondelinge en visuele feedback op zijn/haar gedrag en op zijn of haar inzet om dit positief te houden of te verbeteren.

Hoofdstuk 3 Handelen bij (on)gewenst gedrag

Voor ongewenst gedrag wordt er onderscheid gemaakt in klein (storend, ongewenst) probleemgedrag en groot (onveilig) probleemgedrag. Daarbij kan er verschil worden gemaakt tussen gedrag gericht op de ander en gedrag gericht op de omgeving.

Klein probleemgedrag
☐ Ongepast taalgebruik/schelden ☐ Obscene gebaren ☐ Ruzie met medeleerling ☐ Plagen ☐ Fysiek contact ☐ Ongehoorzaam/tegendraads/opstandig ☐ Spieken ☐ Liegen/bedrog ☐ Oneigenlijk gebruik van materiaal ☐ Te laat ☐ Les overslaan ☐ Overtreding kledingvoorschriften ☐ Onacceptabel gebruik digitale middelen ☐ Anders, nl. _____

Groot probleemgedrag
☐ Verbale agressie (dreigen) ☐ Fysieke agressie (actief) ☐ Fysieke agressie (reactief) ☐ Moedwillig verstoren van de les ☐ Pesten persoonlijk ☐ Pesten via digitale middelen ☐ Vechten ☐ Gebrek aan respect ☐ Discriminatie ☐ Seksueel overschrijdend gedrag ☐ Ongeoorloofd buiten het schoolterrein ☐ Brandstichting ☐ Materiële vernieling/vandalisme ☐ Diefstal van schoolmaterialen ☐ Diefstal van medeleerlingen ☐ Diefstal van medewerkers ☐ Anders, nl. _____

In ons handelen staat gewenst gedrag centraal. Daarbij gaan we ervan uit dat leerlingen gewenst gedrag laten zien als ze het kunnen. Om iets te kunnen, zijn er lessen, tijd en ruimte om te oefenen nodig. Gewenst gedrag wordt bevestigd zodra het wordt waargenomen.

Niveau 1 (paars en donkergroen op de gedragsposter)

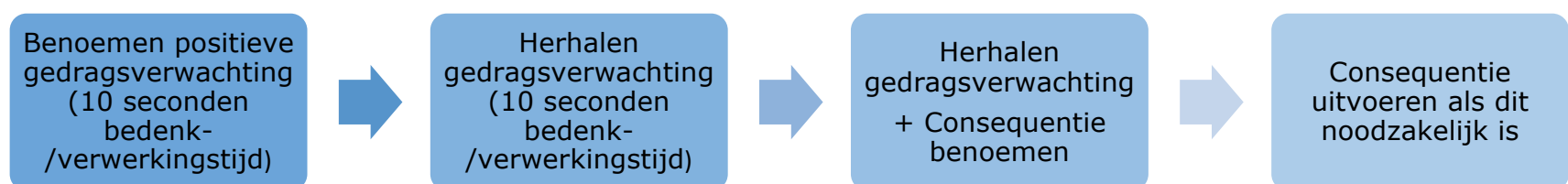
Het gedrag van de leerling is prima of voldoende. De leerkracht handelt volgens de basisprincipes van de klas en zorgt voor een positief pedagogisch klimaat in de klas door:

- het consequent inzetten van de gedragsposter;
- het voldoen aan de psychologische basisbehoeften van de leerlingen (autonomie, betrokkenheid/relatie en competentie);

- bespreken/oefenen van gewenst gedrag door herhaalde klassikale lessen (in de klas en in de betreffende ruimtes) en het bekrachtigen van gewenst gedrag;
- minimaal eens per drie weken met de groep het gedrag te evalueren;
- minimaal eens per drie weken een opmerking te schrijven in het logboek van ESIS onder het kopje 'gedrag'.
- het volgen van de vastgelegde reactieprocedure bij ongewenst gedrag.

De leerling start elke dag in blauw ('start van de dag'). Zodra de leerling zich gedraagt volgens de gedragsregels, positief en prettig gedrag laat zien, gaat de knijper omhoog naar (donker)groen.

Als er sprake is van ongewenst gedrag, krijgt de leerling drie kansen om gewenst gedrag te laten zien, waarbij de gedragsverwachting steeds opnieuw, concreet wordt uitgesproken. Dit gebeurt op de volgende wijze:

Als de leerling na die drie aansturingen niet het gewenste gedrag laat zien, zakt hij/zij in kleur, waarbij opnieuw wordt benoemd wat de leerkracht verwacht aan gedrag en wat de consequentie is. Zodra de leerling laat zien zijn/haar gedrag positief te kunnen veranderen, gaat de knijper weer ophoog en wordt de leerling bekrachtigd middels een compliment op gedrag.

Als een leerling eindigt in het paars of donkergroen en dus een super- of goede dag heeft gehad, krijgt hij een beloning. Deze bestaat uit respectievelijk 2 of 1 padje(s), welke kunnen worden gespaard voor de groepsbeloning en de individuele beloning. De leerkracht heeft een vast moment waarop de leerling de muntjes kan inleveren en de hoeveelheid verdiende muntjes wordt geregistreerd.

Niveau 2 (lichtgroen en oranje op de gedragsposter)

Niveau 1 blijkt niet toereikend. De leerkracht moet meerdere middelen inzetten om ongewenst gedrag om te zetten naar gewenst gedrag. Bij herhaald storend gedrag gaat de leerling volgens de reactieprocedure over naar lichtgroen en bij onveranderd gedrag naar oranje.

Voor het lichtgroene niveau geldt nog steeds sprake een time-in (de leerling blijft in de groep). Echter zit de leerling vijf minuten niet op zijn/haar eigen plek, maar op een plek dichtbij de leerkracht; uit de situatie maar nog van nabij aan te sturen, non-verbaal of verbaal, en de leerling waar mogelijk nog wel mee kan doen met de les. Als de leerling zijn/haar gedrag binnen de tijd heeft hersteld, kan hij/zij terug naar de eigen plek en stijgt de knijper weer. Lukt het niet, kan de leerkracht ervoor kiezen de tijd met vijf minuten te verlengen en wordt het gewenste gedrag herhaald. Wanneer de leerling storend gedrag blijft vertonen op de aparte plek, zakt de knijper naar oranje en wordt hij/zij naar de (vaste) maatjesklas gebracht of gestuurd, waar de leerling op de plek nabij de leerkracht van die groep gaat zitten en daar kan laten zien zijn/haar gedrag te herstellen. Als de leerling hier na 10 minuten het gewenste gedrag kan laten zien, mag hij/zij terug naar de eigen klas en wordt de knijper naar lichtgroen verplaatst. De leerling blijft dan nog 5 minuten op de aparte plek in de eigen klas zitten en laat daar zien ook in

de eigen klas voldoende hersteld te zijn in gedrag om weer mee te kunnen doen. Hierna gaat de knijper naar lichtgroen en doet de leerling weer mee vanaf de eigen plek.

Handelingen, na afloop uit te voeren door de leerkracht:

- De leerkracht vult de registratie 'klein probleemgedrag' in.
- De leerkracht mailt ouders wanneer en waarom hun kind in de maatjesklas is geweest en hoe dit (positief) afgesloten is met de leerling. De leerkracht informeert hoe het thuis gaat en of ouders een idee hebben waar het gedrag vandaan komt;
- De leerkracht heeft overleg met de gedragswetenschapper als dit gedrag regelmatig, meer dan 3x per week, voorkomt. Als het gedrag voortkomt uit problemen op gebied van didactiek wordt de intern begeleider betrokken. Afspraken n.a.v. dit overleg worden genoteerd in een gespreksverslag en opgeslagen in ESIS bij Registraties onder *Leerlingbespreking/communicatie/ 'protocol ongewenst gedrag'*. De afspraken worden met ouders besproken. De voorkeur van school gaat hierbij uit naar een persoonlijk gesprek en alleen in uitzonderingen telefonisch.

Niveau 3 (rood op de gedragsposter)

Niveau 2 blijkt niet toereikend. De leerling heeft een individuele time-out nodig vanwege onveilig gedrag. Hiervoor is een achterwacht ingericht, waar een vaste volwassene de leerling opvangt. In deze achterwachtruimte krijgt de leerling de gelegenheid zelfstandig of met hulp rustig te worden. Daarbij wordt in acht genomen dat, ook wanneer de leerling buiten zijn/haar WOT is, de situatie voor de leerling zelf, de volwassene en eventuele medeleerlingen veilig blijft. Welke middelen moeten worden ingezet om het onveilige, overprikkelde gedrag om te zetten naar veilig gedrag, zijn kindafhankelijk en zijn, waar mogelijk binnen het zorgteam en met ouders besproken. Zodra de leerling weer terug kan naar de klas, gaat de leerling naar lichtgroen. De leerling gaat dus wel naar de eigen klas, maar blijft nog even apart zitten, zoals ook bij niveau 2 om te laten zien dat hij/zij ook in de klas weer gewenst gedrag beheerst.

Handelingen, na afloop uit te voeren:

- Op het moment dat de leerling weer rustig is, vult de achterwacht samen met de leerling een 5G-schema in (gebeurtenis, gedachte, gevoel, gedrag, gevolg, zie bijlage 4). Doel hiervan is dat de leerling zich bewust wordt van zijn/haar gevoel, gedachten en handelen. Daarnaast wordt een aanzet gemaakt voor alternatief positief gedrag en de gevolgen daarvan. Bewustwording is immers de eerste stap naar verandering. De achterwacht koppelt terug aan de leerkracht hoe de situatie is opgelost en welke afspraken er zijn gemaakt. De leerkracht bespreekt het 5G-schema na met de leerling wanneer deze weer binnen zijn WOT in de klas is.
- Het gedrag van de leerling wordt door de leerkracht besproken met de ouders. In overleg worden er afspraken gemaakt, afhankelijk van de hoeveelste keer het is voor een leerling dat hij/zij onveilig gedrag heeft vertoond.
 - Eerste keer: gedrag wordt telefonisch (taxi-kinderen) of persoonlijk (kinderen die opgehaald worden) gemeld;
 - Tweede keer: ouders hebben een gesprek op school met de leerkracht;
 - Derde keer: ouders hebben een gesprek op school met de leerkracht en de gedragswetenschapper;
 - Vierde keer: ouders hebben een gesprek op school met de leerkracht, gedragswetenschapper en locatiecoördinator;

- Vijfde keer: ouders hebben een gesprek op school met de leerkracht, gedragswetenschapper en de locatiedirecteur.

Waar mogelijk is de leerling (deels) aanwezig bij dit gesprek. Van de gesprekken wordt een gespreksverslag gemaakt. Deze wordt opgeslagen in ESIS bij Registraties onder *Leerlingbespreking/communicatie/'protocol ongewenst gedrag'*.

- De leerkracht vult MLS in en maakt een melding in ESIS ('zie MLS').
- De leerkracht zet de leerling, met medeweten van ouders op de agenda van de Commissie voor Begeleiding (CvB) als de leerling 3 of meer keer geïsoleerd moet worden buiten de klas bij een volwassene. De leerkracht bespreekt de uitkomst van de CvB met ouders in een persoonlijk gesprek of telefonisch.

Leerling buiten de klas.

Als een leerling zelf uit de klas gaat zonder toestemming of reden, is de schoolbrede afspraak dat hij/zij deze tijd wordt ingehaald. De leerkracht bespreekt in overleg met de leerling wanneer de tijd wordt ingehaald.

Is een leerling uit de klas omdat hij in oranje of rood zit, bepaalt de leerkracht op pedagogische of didactische gronden of de leerling nog werk moet inhalen.

Wanneer de leerling preventief uit de klas gaat, bijvoorbeeld om een bewegingsmoment in te lassen om te reguleren of om op een rustige plek zijn/haar werk te maken, krijgt de leerling een groene kaart mee (bijlage 5). Hieraan kunnen anderen zien dat een leerling geoorloofd uit de groep is en kan – wanneer zichtbaar aan de PBS-afspraken gehouden – eventueel worden bekrachtigd met een padje. De leerling hoeft dan geen tijd/werk in te halen.

Hoofdstuk 4 Registratie en aanleren van gedrag

Binnen De Leidse Buitenschool registreren we – gekoppeld aan PBS - diverse vormen van probleemgedrag, zodat we data kunnen verzamelen. Daarbij gaat het niet alleen op de uitingvorm van het gedrag, maar ook de groep, datum, tijd, plaats, welke andere betrokkenen er zijn, welke maatregelen/acties er zijn uitgevoerd en wat mogelijk de onderliggende reden van het gedrag is.

Van belang is dat er goed geregistreerd wordt. Het is nodig dat dit altijd gebeurt, dus ook als een leerling preventief een loopje krijgt, bij klein en bij groot probleemgedrag.

We maken bij het registreren onderscheid in klein en groot probleemgedrag, zoals beschreven in hoofdstuk 1. Voor klein probleemgedrag wordt gebruik gemaakt van het digitale registratiesysteem SWISSuite door degene die het kleine probleemgedrag signaleert.

Voor groot probleemgedrag wordt de registratie gedaan in het programma Maatwerk Leerling volgSysteem (MLS) door de leerkracht, eventueel aangevuld door de Achterwacht.

Dit doen we om niet alleen te zien over welk gedrag we het hebben, maar ook om te zien op welke tijden, plaatsen of in welke ruimtes bijvoorbeeld wij zelf nog iets in onze aanpak of omgeving te veranderen hebben. Via de registraties wordt duidelijk in hoeverre er aanpassingen nodig zijn op gebied van school, klas of individuele leerlingen.

School;

Wanneer zichtbaar is dat zich meerdere incidenten voordoen binnen de algemene ruimtes van de school, wordt hier teambreed naar gekeken en worden de verwachtingen en afspraken binnen deze ruimte onder de loep genomen. Tevens zullen de visualisaties van het gewenste gedrag binnen deze ruimte worden bijgesteld en waar nodig ook de lessen in gewenst gedrag worden aangepast en geoefend.

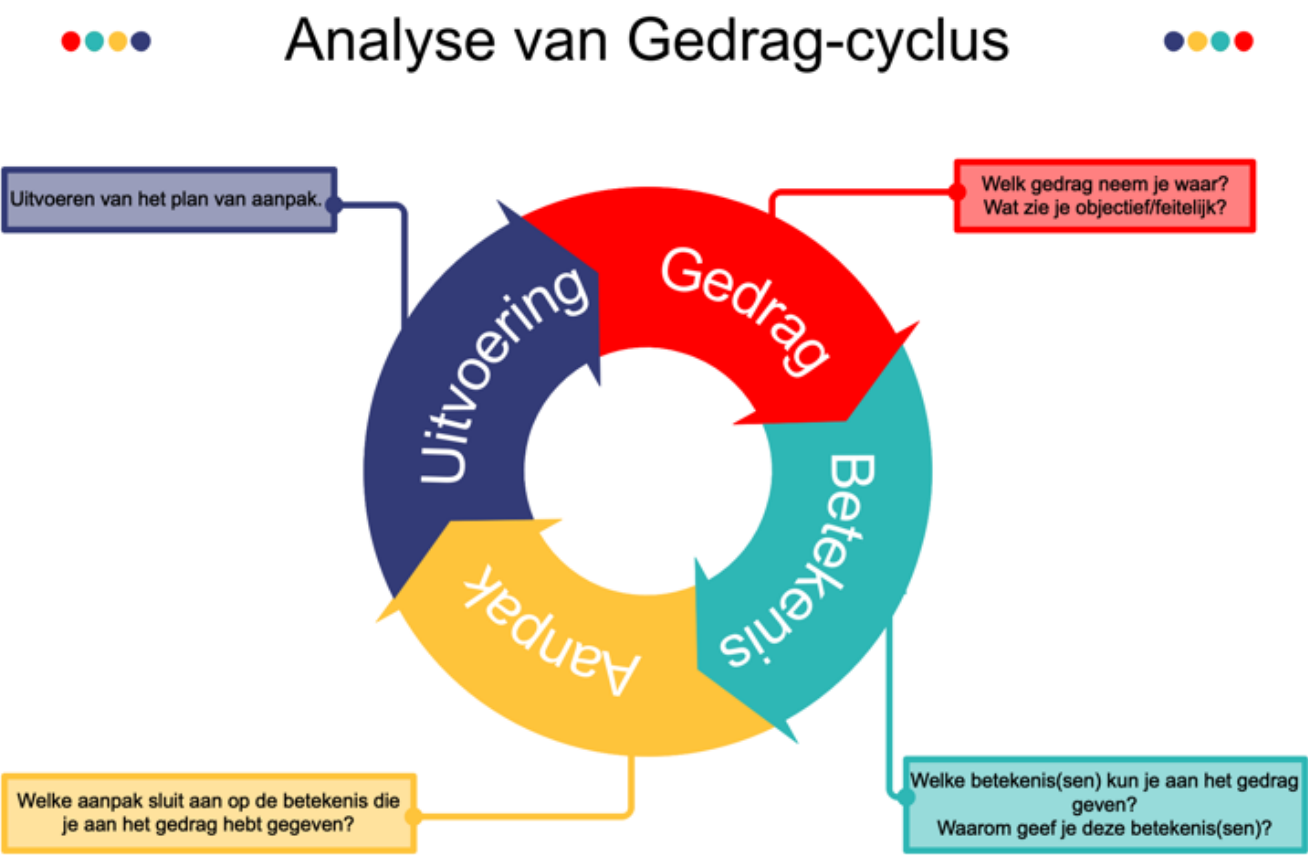
Klas;

Wanneer zichtbaar is dat meerdere incidenten een groot deel van een klas betreffen, kunnen we er van uit gaan dat onze gedragsverwachtingen onvoldoende helder zijn voor de leerlingen en we hierin iets moeten veranderen.

Allereerst wordt dan met de leerlingen besproken wat de verwachting zijn, hoe gewenst gedrag er uit ziet. De lessen gewenst gedrag worden ingepland in het rooster, zodat de leerlingen leren in positieve sfeer.

Individu;

Wanneer er zich meerdere incidenten voordoen rond één en dezelfde leerling, kunnen we er van uitgaan dat het basisaanbod van de school en het bijgestelde aanbod in de klas onvoldoende toereikend is. Er wordt dan overgegaan op een plan op maat voor de leerling. In overleg met ouders en het zorgteam wordt bekeken wat er nodig is, waarbij gedacht kan worden aan hulpverlening binnen of buiten de school of medicatie. Een middel dat we als school kortdurend kunnen inzetten om een leerling laagdrempelig te helpen bij het aanleren van gewenst gedrag, vanuit autonomie en eigenaarschap en in samenwerking tussen school en ouders is de Check In, Check Out. Hierbij worden in samenspraak met leerling, school en ouders haalbare doelen voor de individuele leerling opgesteld die dagelijks individueel worden herhaald en aan het eind van de dag worden geëvalueerd.

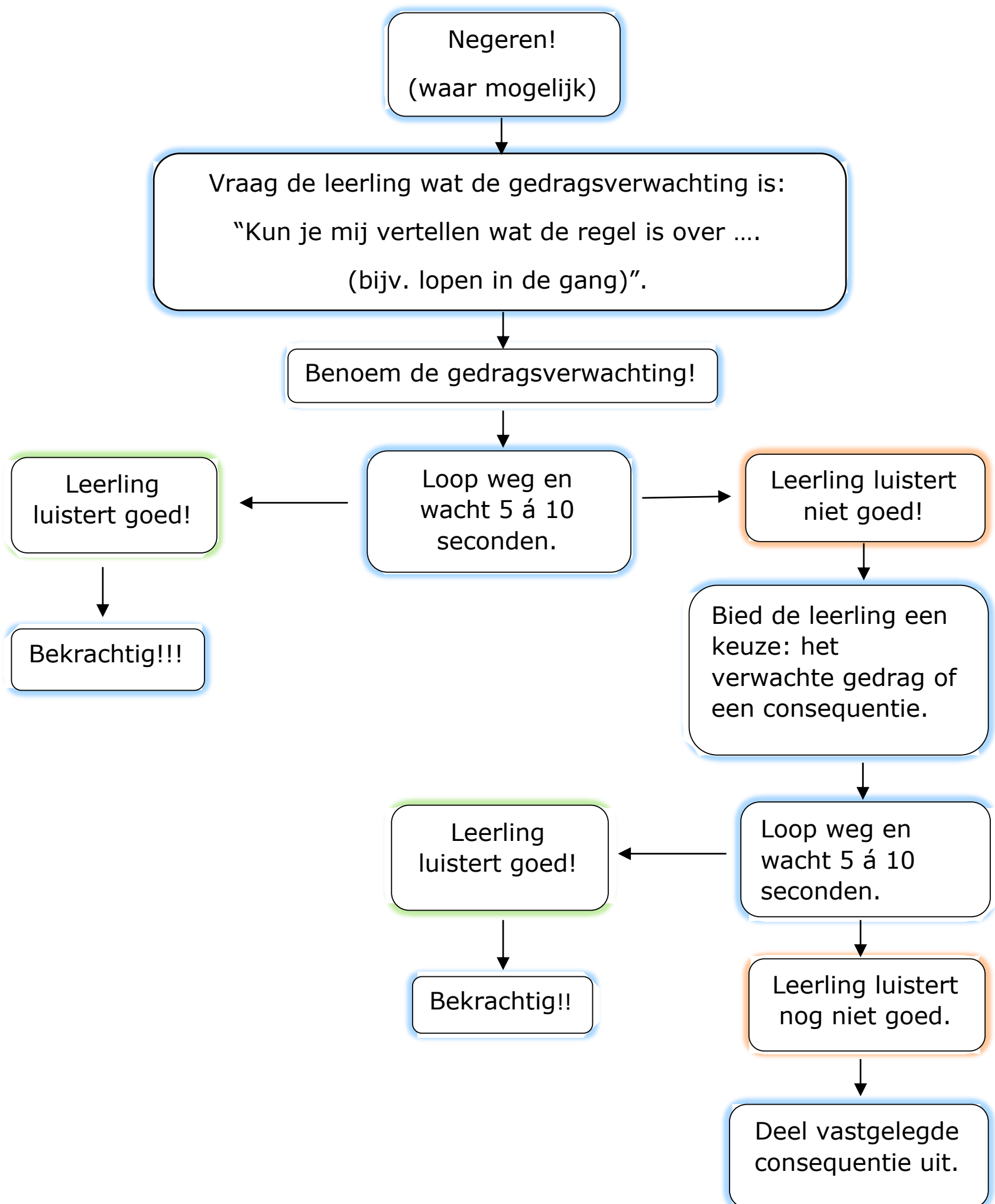
Gedrag-cyclus

Gedrag	Betekenis
Aanbod	Uitvoering

Bijlage 2 **GEDRAGSPOSTER De Leidse Buitenschool**

GEDRAGSPOSTER De Leidse Buitenschool	
Mijn gedrag is prima Super dag!	Beloning einde dag 2 padjes; ik spaar voor mijn eigen beloning én de groepsbeloning.
Mijn gedrag is voldoende Ik ben klaar om te leren.	Beloning einde dag 1 padje; ik spaar voor mijn eigen beloning én de groepsbeloning.
Mijn gedrag is matig Opgepast! Mijn gedrag in de klas kan beter.	 Ik zit 5 minuten op de groene plek <u>in de klas</u> om tot rust te komen.
Mijn gedrag is niet goed Mijn gedrag is <u>storend</u> voor mezelf en anderen, mijn gedrag moet beter.	 Ik zit 10 minuten op de groene plek <u>in de maatjesklas</u> en doe daar wat de leerkracht zegt. Na 10 minuten goed gedrag, ga ik nog 5 minuten naar de groene plek in mijn eigen klas. De leerkracht stuurt een bericht over mijn gedrag naar mijn ouder(s)/verzorger(s).
Mijn gedrag is onvoldoende Mijn gedrag is <u>onveilig</u> voor mezelf en anderen, ik heb hulp nodig.	 Ik zit 15 minuten bij een volwassene buiten de klas. Ik word rustig! Na 15 minuten goed gedrag ga ik nog 5 minuten naar de groene plek in mijn eigen klas. Er wordt gebeld met mijn ouder(s)/verzorger(s) over mijn gedrag.
Start van de dag	

Vastgelegde reactieprocedure bij ongewenst gedrag

Bij *onveiligheid* voor de leerling, andere leerlingen, personeel of spullen wordt de gedragsverwachting medegedeeld en de consequentie. Leerling krijgt drie tellen om te herstellen. Herstelt de leerling niet dan wordt de leerling – alleen in uiterste noodgevallen vastgepakt (volgens de training de-escalerend handelen en de techniek 'oma naar de markt'). Dit wordt in de intake met ouders reeds besproken.

5G-MODEL

Naam leerling:

Datum:

	GEBEURTENIS Waar was ik, met wie, wat gebeurde er?	
		
	GEDACHTEN Wat ging er door mijn hoofd, wat dacht ik, wat vond ik ervan?	
		
	GEVOELENIS Wat voelde ik, welke emotie had ik (boos, blij, bang, bedroefd, ...)?	
		
	GEDRAG Wat deed ik, hoe reageerde ik?	
		
	GEVOLG Wat gebeurde er toen, wat was het gevolg van hoe ik deed of reageerde?	

Gedragsprotocol is onder meer gebaseerd op onderstaande literatuur:

PBS

Sociaal Competentie Model

www.rijksoverheid.nl Passend onderwijs.